

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ vsačur vsak prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, ishaja „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Narodnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodniškove ulice št. 2. — Namaniła se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 18.

V Ljubljani, 19. septembra 1895.

Letnik VIII.

Pred volitvami.

Letos poteče doba poslancem v kranjskem deželnem zboru. Treba bo zopet koncem oktobra ali v novembru voliti nove poslance za deželni zbor. Kolikor bolj se bliža čas za te volitve, toliko bolj surovo in lažljivo našo stranko napadajo naši lažliberalni nasprotniki po »Narodu« in »Rodoljubu«, vzlasti se ob vsaki priliki zadirajo ob naše duhovne, posebno mlajše kaplane. Kakor nekđaj farizeji Gospođa tako zasledujejo ti ljudje duhovne ter jih skušajo vjeti v besedi, potem pa hajd pred sodišče z njim. Tam jih morda obsodijo za par goldinarjev in precej drugi dan bobna »Narod« po svetu: Ze zopet jeden obsojen. — Opomniti nam je pri tem, da naši lažliberalci nagrije napadajo naše najboljše duhovnike, ki so goreči v svoji službi, brezmadežni v svojem življenju, vneti in čelavni za dušni in telesni blagor svojih faranov. Tako se godi posebno gospodom v Trnovem, Št. Petru, Trnju, Cerknici, na Blokah, v Starem Trgu, v Metliki, Črnomlji in še po mnogih drugih krajih.

In kaj so zakrivili ti duhovni? — Nič drugega, kakor da odpirajo ljudem oči, kako ne smejo liberalcem ničesar verjeti, ker liberalci nimajo nobenih načel in tudi ne morejo nič pokazati, da bi bili kedaj kaj dobrega storili za kmetaki stan. Ti duhovni snujejo posojilnice zato, da bi strgali zadolženo ljudstvo iz krempljev brezvestnih oderuhov, ti duhovni darujejo čas, denar, moči, sploh vse za svoje ljudstvo in take duhovne razobešajo liberalni listi kakor strašila ter porabijo vsako najmanjšo pego, da jih grdiyo po svojih predalih.

Posebna slast je liberalcem, ako spazijo pri duhovnu kako slabost. To pograbiyo in jo popisujejo po svojih listih na dolgo in široko češ: glejte, taki so duhovni! — Mi ne bomo napak nikjer zagovarjali, najmanj pri duhovnih; zakaj ti so dolžni po svojem poklicu dajati rojakom v vsakem oziru lepe vzglede in pač bo ojstra sodba božja, katera čaka duhovna, ki bi bil svojim vernikom v spodtiko v tem ali drugem oziru.

Toda eno je, kar moramo odločno obsojati. To namreč, da liberalni listi iz napak posameznih sklepajo, na vse in vpijejo: Glejte, taki so duhovni! Taka je cerkev, taka je katoliška vera! — Tako delajo lažliberalci povsod, ker hočejo po tem potu spodkopati veljavo cerkvi, dobiti ljudi na svojo stran in jih potem porabljeti za svoje namene. Tako delajo nemški liberalci po Štajerskem in Koroškem zoper slovenske duhovne, tako delajo na Primorskem, v Trstu in Istri laški liberalci zoper naše duhovne in prav tako delajo tudi slovenski liberalci zoper naše duhovne. To je povsod ena in ista pesem, katero godejo liberalci, ki je tako stara kakor liberalizem sam, ki pa zato zasluži, da jo že tudi vsak pozna. In ako vsakega ptiča spoznamo po njegovem petju, tako spoznamo po tej pesmi tudi liberalca.

Pri volitvah se bo treba ljudem odločiti, katere poslance bodo volili, ali tiste, ki jih bota priporočala »Narod« in »Rodoljub«, ali tiste, katere bodo priporočali »Slovenec«, »Domoljub« in »Dolenjske Novice«. Ali tiste, ki hujskajo zoper duhovne in cerkev, ali tiste, ki vedo, da treba vsem stanovom skupno delovati v blagor slovenskega naroda.

Odločiti se bo volilcem, ali oddajo svoje glasove onim možem, ki priznavajo, da morajo tudi v javnem političnem življenju vladati nauki krščanske vere, ali pa za take, ki tem naukom za javno življenje ne pripisujejo nobene ali le malo veljave.

Dežela kranjska že poprej v slabih gospodarskih razmerah je vsled potresa tako hudo zadeta, da se bo od teh udarcev le težko kmalo opomogla. Na milijone je skode, katero je povzročil potres, in podpora, kakor se sedaj kaže, je veliko premajhna, da bi vsaj deloma pokrila silno skodo in treba bo še nove podpore, ako bodo hoteli prizadeti zopet pozidati svoja poslopja ali naprej voditi svojo trgovino in obrt. Ljubljana, ki plačuje obilo deželnih davkov, je po potresu veliko trpela, in zato bo deželi odpadlo mnogo dohodkov, ker bodo vsaj za nekaj časa davkoplačevalci vsaj nekaj davkov oproščeni. Dohodkov bo imela dežela veliko manj, kakor

doslej, troški pa vedno rastejo. Zato bo treba dobrih gospodarjev v deželni zbor, ako hočemo, da se davčni vijak ne bo preveč natezal pri prebivalcih, ki nikakor ne morejo še večjih davkov plačevati, ako se hoté obdržati na svojih posestvih. — Liberalci pa, kakor je znano, so slabi gospodarji s tujim premoženjem. Liberalci so krivi, da so države dandanes tako neizmerno zadolžene in da se morajo plačevati tako hudi davki. Liberalci so Avstrijo tako zapletli v dolgove in vsled vladajočega liberalizma trpe tudi posamezne dežele. Povsod torej treba tacih poslancev, ki so dobri gospodarji in razumni možje, da se vsaj kolikor mogoče vredi deželno gospodarstvo. Takih mož treba tudi nam za deželni zbor in gotovo je, da nam tacih ne bo iskati pri liberalcih.

Kaj je novega po svetu?

Naša cesarska hiša je 6. t. m. zadela britka žalost. V Budimpešti je umrl *nadvojvoda Ladislaj*, sin nadvojvode Jožefa, bratranca našega presvitlega cesarja. Pokojni 20-letni nadvojvoda je šel 2. t. m. na lov. Obstrelil je divjo mačko ter skočil za njo v grmovje. Pri tem je pa puško tako nesrečno za seboj vlekel, da se dvocevka še enkrat sproži ter ga hudo rani na desnem stegnu. Zdravniki so sicer trdili, da rana ni nevarna. Toda v par dneh se je pokazalo, da je kri zastrupljena ter da nobena zdravniška pomoč ne pomaga. Mladi nadvojvoda se je spovedal, je prejel sv. poslednje olje in je umrl 6. t. m. ob 11. uri zjutraj, v naročju svoje britko užaljene matere. Za njim žaluje vsa cesarska hiša, pa tudi zvesto udani narodi avstrijski prosijo Boga, naj bi nesrečna pa verna družina nadvojvode Jožefa pri Njem dobila tolažbe in miru.

Kakor pred nekaj leti Slovenci, imeli so letos 9. in 10. t. m. tudi *bratje Čehi velikansk katoliški shod v Příbramu*, ki je štel nad 3000 udeležencev. Na shod je prišel praški nadškof, grof dr. Šenborn z drugimi češkimi škofi. Predsedoval je princ Ferdinand Lobkovic. Pri seji 10. t. m. je priklopelo navdušenje zborovalcev do vrhunca, ko je govoril nadškof in kardinal praški, ter izražal svoje veselje, da se je tolika množica zbrala na shodu, kakoršne sam ni pričakoval. To mu je najboljši dokaz, da se je versko prepričanje tudi med češkim narodom začelo poživljati. Naša načela, rekel je kardinal, bodo gotovo zmagala, ako bomo brez strahu nasproti svojim sovražnikom, ako bomo zaupali na vsegamogočnost božjo ter ohranimo edinstvo med saboj, s sv. cerkvijo in Leonom XIII. — Češkim liberalnim listom je bil katoliški shod seveda trn v peti. Tudi naš »Slov. Narod« je točil krokodilove solze, da so zlobni klerikalci tudi na Češkem pričeli po njegovem mnenju nepotrebni boj zoper liberalce.

Sad Leonove okrožnice belgijskim škofom. Nedavno smo omenili okrožnico Leona XIII. belgijskim škofom, v kateri papež naroča belgijskim katoličanom, naj se nikar ne cepijo mej seboj, ker vzlasti v sedanjih dneh treba jedinstva, ako hote na Belgijskem izvesti,

kar so tako lepo zasnovali. — Sedaj so izdali belgijski škofje skupno pastirsko pismo, ki se ozira na to papezevo okrožnico, spodbuja katoličane k slogi ter mej drugimi pravi: Da se popolno oklenemo navodil sv. Očeta, sklenili so škofje osnovati v vsaki škofiji družbo duhovnov in svetnih z namenom iskati onih potov, po katerih katoličani najlažje pridejo do jedinstva in jo tudi ohranijo. Glavni shod, katerega se bodo vdeležili tudi škofje in odposlanci posameznih škofij, vršil se bo v Mehelnu pod predsedstvom nadškofovim; na tem shodu se bomo dogovarjali o vseh prepornih stvareh, nasprotja poravnali in dosegli složno delovanje. Stalni osrednji odbor se bo osnoval v ta namen, da izvršuje sklepe shoda in povsod pripravlja pot jedinstva mej katoličani. — Krščansko-demokratska stranka je po svojem zastopniku abbé Daensu že izjavila, da se v vsem vkloni navodilom papezevim ter da se bo rade volje ravnala po predpisih, označenih v skupnem pastirskem listu belgijskih škofov.

Deželnozbornske volitve so se izvršile v *Dalmaciji*. Večino poslancev so dobili zmerni Hrvati, akoravno so se morali hudo boriti zoper pravtne, kateri hotejo Dalmacijo združiti s Hrvatsko in Slavonijo, in zoper razkolne Srbe, kateri so se pri volitvah združili celo z Italijani.

Na *Goriškem* so se volitve pričele 15. t. m., ko so izbirale kmečke občine svoje poslance. Slovenci ohranili so ono število, kakoršno so imeli poprej.

Dunajske mestne volitve so se 17. t. m. tudi začele. Kakor je »Domoljub« že povdarjal, so te volitve največjega pomena za vso državo. Ako bodo judje in liberalci premagani na Dunaju, potem jih enaka usoda tudi po drugih mestih čaka. Ako pa zmagajo, jim bode greben zopet zrasel in kristjani bodo morda še dolgo morali prenašati njihov jarem. — Kakor vse kate, niti kristjani in židovski liberalci ne bodo dobili v mestni zbornici dovolj velike večine. Toda gotovo se ne ve. — Judje imajo denarja kot peska, ter ga sipljejo okoli sebe kakor antikrist.

V *Italiji* se pripravljajo framasoni na slovesno praznovanje 25 letnice, odkar so 20. sept. 1870 papežu vzeli Rim. Dasi je Italija vsa v dolgeh, vendar je stari Crispi pomedel vse državne blagajnice, da je za to roparsko 25letnico nekaj soldov skupaj spravil. Kralj Humbert se bode sicer s teško vestjo te slavnosti vdeleževal — toda ker se mu prestol že davno maje, mora tako plesati, kakor mu framasoni godejo. — Mi katoličanje se bomo v smislu pisem naših škofov spominjali te dni posebno v molitvah sv. Očeta in prosili Boga, naj skoraj svojemu namestniku povrne toliko potrebno prostost in neodvisnost.

V azijski Turčiji živi mnogo *armenskih kristjanov*, katere so Mohamedani pred kratkim grozno mesarili in preganjali. Evropske velevlasti, Rusija, Francija in Anglija so vsled tega pritiskale na turškega sultana, naj zlajša breme Armencev, sicer bode nekega dne videl njihove vojne ladije pred Carigradom. Mož se je vstrahlil in tako se utegne stanje kristjanov le nekoliko izboljšati.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Duhovniške spremembe. Vmeščena sta bila 3. t. m. č. g. Mart. Poč na faro Komendo in Mart. Poljak na faro Ajdovec. Dne 4. t. m. je bil na faro St. Lambert umeščen č. g. Ivan Nemanjič. Na faro Belapeč je bil 10. t. m. vmeščen č. g. Ign. Frtin. Umril je vpokojeni župnik, biseromašnik in duhovni svetnik v Kranju, veleč. gosp. Janez Habé dne 8. sept. nagle smrti. Rojen je bil 1811. N. v m. p. — Zlato maso je slovesno obhajal veleč. g. župnik in duhovni svetnik Matej Prezelj v Mavčičah dne 8. t. m. Gospod jubilatant je rojen dne 13. septembra 1821 v Bohinjski Bistrici in posvečen v mašnika dne 3. avgusta 1845. — Izglednemu duhovniku in zaslužnemu župniku kličemo: Na mnogaja leta! Bog ga ohrani tako delavnega v svojem vinogradu vsaj še do demantne sv. maše! Vdeležilo se je cerkvene slovesnosti 26. čč. gg. duhovnikov njim na čelu p. n. gosp. Luka Jeran, stolni kanonik kot slavnostni pridigar in Ant. Mežnar, dekan kranjski. Farani in duhovniki domačini so zlatomašniku podarili dragocen mašni plašč iz zlatega brokata. Cerkev je dobila za ta praznik nov lesteneč in pregrinjalo pred velikim altarjem. Vse vasi po fari so bile ozaljšane s slavoloki, visokimi mlaji in zastavami. Mogočni strel pa je daleč na okoli naznanjal, kako Mavčanje ljubijo in spoštujejo svojega duhovnega očeta. Za vso prelepo slavnost si je velikih zaslug pridobil č. g. Janez Oblak, mestni kapelan Št. Jakobski v Ljubljani. Hvala mu zato. — S H o m c a 14. sept. Ker se bližata dva največja cerkvena shoda pri nas, namreč na kvaterno in rožnivenško nedeljo, naznanja cerkveno predstojništvo, da se vrši tukaj redna božja služba v veliki leseni cerkvi, pokriti z opcko, v kateri je rožnivenški oltar, prižnica in harmonij. Potegnjena je od mrtvašnice naprej, kjer je shranjeno Najsvetejše, postavljena Marijina slika z velikega oltarja in spovednica. Zvonik je za silo zvezan, da imamo vsaj zvonjenje. Božja služba bo ob imenovanih shodih zjutraj, dopoldne in popoldne. — Gorelo je 4. sept. po 8. uri v Velikem Otoku pri Postojni. Pogorela sta dva poda in ena kašča. To je v 12 letih že tretji ogenj v tej nekdanj premožni vasi. Sreča je bila, da ni bilo sape. Drugače bi bilo zopet pol vasi žalostno pogorišče, zlasti ker ni bilo v vasi skoro nič vode. Pogorelca Janez Vadnu št. 18. in Matija Debevec št. 16 sta sicer zavarovana, vendar nizko. — Iz Dešna pri Moravčah: Udarec za udarcem! Pozeblina, potres, suša — in sedaj požar. Angeljsko nedeljo popoldne ob dveh je popolnoma dosirotelo osem gospodarjev. Le dvema prizanesel je ogenj. Upepeljena so dotičnikom vsa poslopja, živež, obleka, celo nekaj denarja. Drevja, ki je našo vas spreminjalo v prijetev vrt, je nekaj zgorelo, drugo je osmojeno. Škode je dvajset tisoč če ne več. Naše stanje je obupljivo. Manjka nam najpotrebnejših rečij za življenje, a zima je pred durmi. — Iz Cola 4. septembra. Pokanje topičev in veselo zvonjenje je danes popoldne župljanom in sosedom naznanjalo veselo vest, da smo novo cerkev srečno pokrili. Cerkev, ki je 27 metrov dolga,

10 metrov široka in 11 metrov visoka, začeli smo zidati koncem aprila in danes je zidanje gotovo. — Iz Knežaka. Pri občinskih volitvah izvoljen je bil namesto dosedanega liberalnega župana Jož. Čučeka za župana krščanski mož in posestnik Andrej Urbančič, p. d. Mate. — Presvetli cesar je potrdil od kranjskega deželnege zbora sklenjeni načrt zakona o zagradbi levega brega Kulpe pri Osilnici. — Iz Novega Mesta, dne 7. septembra. Dne 3ega septembra t. l. je minulo 50 let, kar je P. Lacko Hrvat vsprejel redovno obleko svetega Franciška. Koliko je od tedaj delal v cerkvi, v šoli in na slovstvenem polju, mi ni treba naštevati. Slavijo ga njegova dela. Presvetli cesar sam odlikoval ga je z zlatim križcem za zasluge. P. Lacko je sicer sedaj že v pokoju, a tudi v pokoju ne miruje. Sleherni dan sedi v svoji pisarni in piše za »Cvetje«, katero mu je nekako na srce prirastlo. Pa tudi priprosto ljudstvo ga ne zapusti, ki se vedno gnete okoli njegove spovednice. Druzega mu ne želimo, ko naj ga mili Bog ohrani še mnogo mnogo let tako zdravega, čvrstege in veselega, kakor je sedaj! Bog ga živi! — Utopljenca so našli 26. m. m. pri mlinu Franca Bohinca v Trbojah, ko so popravljali vodni jez. Truplo je bilo popolno razjedeno in brez glave in rok; vsled tega se ni moglo dognati kdo da je nesrečnik. — Presvetli cesar je potrdil izvolitev cesarskega svetnika Iv. Murnika predsednikom kmet. družbe kranjske. — Iz Črnomlja, 8. sept. V soboto pred praznikom Marijinega rojstva smo imeli lepo slovesnost. Prevzvišeni knezoškof so delili zakrament sv. b'rme 875 birmancem. — V Lahovčah pri Cerkljah je bil zopet soglasno pri obč. volitvah izvoljen za župana posestnik Matija Bobnar. — Umril je v Rudniku posestnik in gostilničar »Pri rudečem krizu« gosp. Luka Zajec, po dolgem bolehanju. Rajni je dalje časa služboval pri ljubljanskem užitninskem uradu ter si je pridobil s svojo vestnostjo in prijaznostjo obč. spoštovanje. — Iz Ljubljanske okolice. Ker je deljenje podpor po potresu sedaj jedna glavnih stvari v mestu in na deželi, ni torej čudno, ako sedaj vsakdo želi prejeti kaj podpore, bodisi posestnik ali obrtnik. Te dni se je začela deliti podpora obrtnikom v Ljubljani. Ker pa zakon z dne 6. julija 1895 drž. zak. št. 94. v § 7. veli, da vsi obrtniki, ne izvzemši onih na deželi smejo prositi za državno podporo, se je pač čuditi, kako da so merodajni krogi popolno pozabili razpisati rok za vkladanje prošenj za obrtnike na deželi. Tega pač nihče ne bode mislil, da obrtnik na deželi ni po potresu poškodovan. — V ljubljanskem nunskem samostanu je bila 14. sept. izvoljena č. g. M. Terezija Heidrich, rojena Ljubljančanka. Dosedanja prednica skozi 15 let je bila č. g. M. Antonija Murgel. — Zlatomašnika L. Jerana se je spominjalo tudi 15 slovenskih duhovnikov, kateri so bili zbrani pri duhovnih vajah v St. Pavlu v Minnessoti v Ameriki. Poslali so mu lepo čestitko in svoto dolarjev kot velikemu dobrotniku slovenske mladine in najboljšemu prijatelju ameriških misijonarjev.

Koroško. Premeščena sta: č. g. Jos. Hribar, kaplan v Pliberci, kot provizor v Kot (Winklern) v Belski

dolini in č. gosp. Vekoslav Hutter, provizor v Etten-
dorfu kot prvi mestni kaplan v Pliberk. — Župnijo Pokrče
bode začasno oskrboval g. Rud. Perné. — Gg. J. Jandl in
A. Krainz sta izvoljena dekanijskim svetovalcem dekanije
Trg. — Razpisane so župnije: Pokrče, Št. Jedert pri
Voltsberku in Svinica. — Umrije 2. sep. č. g. Valentin
Božič, župnik v Pokrčah blizu Celovca. Porodil se je
dné 6. septembra 1872 na Pečnicah, bil v matnika posve-
čen dné 28. avgusta 1850. N. v m. p. — Misijon bode
v celovski stolni cerkvi skozi 10 dni, začetni z dnem
8. nov. Vodili ga bodo oo. dominikanci. — Mil. knezoškof
dr. J. Kahn je izdal list, s katerim vernike opozarja
na dan 20. sept., kateri bode laška vlada vporabila za
demonstracije proti sv. Očetu. Pozivlje zato vernike, naj
molijo za papeža, da mu Bog olajša trpljenje in mu
povrne za vladanje sv. cerkve tako potrebno slobodo. —
Ponesrečil se je dné 14. avg. t. l. na poti na sv. Višarje
80-letni romar A. Lenardič iz Kojškega na Goriskem.
Kako, se ne ve; tudi trupla se niso našli. — Na Vrbskem
jezeru je bilo do sedaj 6106 tujcev. — O čebeloreji na
Koroškem se nam piše: V radnjem času je na Koroškem
precej raslo zanimanje za čebelorejo. Napravili so več
čebelarjskih shodov in ustanovili nekaj društev. Zlasti se
trudijo za razširjatev društva nemških čebelarjev v Pragi.
V nedeljo dné 1. t. m. so imeli shod v Zg. Mülbahu nad
Št. Vidom.

Štajerska. Mil. g. knezoškof lavantinski so se podali
v topliče Pastran na Ogerskem, od koder se povrnejo
še le koncem tega meseca. — Iz Sevnice. 2. sept. se je
obesil Martin Poljan iz Marofa. — Pred par tedni se je
pod Zigerskim vrhom vtrgala velikanska skala ter se
zvalila v potok. — Letina je slaba. Žita smo prav malo
namlatili, ajdo bo posmodila suša, sadja je malo, le v
vinogradih se obeta dobra trgatav. — Nakup ameriških
trt. Č. kr. ptujsko okr. glavarstvo naznanja: V spomladi
1896 bodo se iz državnih nasadov prosilcem iz po trtni
uši okušenih pokrajin oddajale ameriške trte. Prošnje
naj se vložijo tuuradno najkasneje de 15. oktobra 1895.
— V mariborsko semenišče so se sprejeli 16 novih gg.
bogoslovcev. — Trina uš se je prikazala v občinah
Jelovec, Makule, sveta Ana v mariborskem okraju. —
Velik požar je dné 11. septembra na Bobovi pri Hočah
uničil poslopja 15-terim posestnikom. — Zaprti so glaso-
vitega Franckya z Brega pri Celji. Okrog njegove gos-
tilne ni bilo nikdar varno. Pred leti je tam nekje izgini-
l znanj slega glavarstva; izginiš je napis z sosedne hiše in
romal po Savinji. V soboto po noči je Fr. polil duri
občinske hiše ter jih zažgal. Pri tej priložnosti so ga
zasabili in odvedli v „lukujo“. — Kakor poročajo razni
listi, stopi doseđanji namestnik baron K ü b e c k v p o k o j .
Na njegovo mesto bode baje imenovan prejšnji minister
Baquehem. — G. Ign. M i l a k a r, davkar v Slovenjem
Gradci, pride kot voditelj glavne davkarije v Celje.

Primerka. Iz Gorice. Prevrženi nadvladika goriški
so razposlali svoji duhovščini pismo, v katerem v zbranah,
sočutja polnih besedah obžaljujejo zaslepljenost ter zlobo
laških sovražnikov cerkve in papeža, ki nameravajo
praznovati 25 letnico zjedinja Italije ter ropa papežev

države. Blagi nadpastir vspodbujajo svoje svečenstvo in
ljudstvo, naj moli in žrtvuje nekrvavo daritev za papeža
in sv. kat. cerkev. Duhovniške spremembe v trzaski škofiji:
Č. g. Josip Knavs, župni upravitelj v Toplovcu je
premeščen v Črnico, g. V. Brozovič iz Črnice v Ratice
in kapelan g. Pospisil iz Fradinja v Brga pri Bujah.
Duhovske spremembe v goriški nadškofiji: Č. g. Josip
Grilanc I kaplan v Komnu pojde vsled svoje prošnje za
vikarja v Leopo na Kanalskem, č. g. semeniški duhovnik
Filip Abram pa za I. kaplana v Komen.

Listek.

Gospod Jožef.

Povest. — Spisal Tr.

(Konec.)

VI.

V kakšnem obupnem stanju je bil Marget drugo
jutro, ko so ga rešili iz neprijetnega položaja! Kaj naj
reče komisarjem; kako naj se izgovori? Najraje bi se
skril samemu sebi od jeze in sramote. Sedel je pri mizi
in pil, kolikor je mogel. Časih pa je kar hipoma poskočil
in začel zmerjati ženo in hčer na vse mogoče načine.
Nista vedeli, ali bi ga pomilovali ali ne, kajti na them
sta se veselili rešitve Antonove; a ni jima bilo znano, da
je zastavil Marget zanj svojo glavo.

Po trgu pa so kmalo zvedeli, kaj se je vrtilo pri
brivcu. Tržani so bili večinoma zelo zadovoljni: privoščili
so vrlému Antonu svobodo, Margetu pa pošteno kazen,
ne zato, ker je premalo pazil na Verneja, ampak za
njegovo surovo, prevzetno vedenje, zaradi katerega se
je že davno pristudil svojim sosedom in vsakomur, kdor
ga je poznal.

Toliko bolj pa so se razjezili gospodje komisari in
častniki, ko je prišel tožit svojega zapovednika oni vojak,
ki je dotlej strah pri brivcu in nosil jetniku hrano, a
je sedaj seveda prišel ob službo.

•Kaj? izpustil ga je?• zakričé vsi jednoglasno.

•Izpustil!• ponovi vojak klaverno in povesi glavo.

•Ti, bedak, si pa zijala prodajal, ko ti jo je pred
nosom upihal, kaj?•

Siromak ne odgovori in povesi glavo se nitje.

•Vzemi si par tovarišev, pa nam pripelji Margeta
sem!•

Čez četrť ure pride nesrečni brivec ves obupan in
prepaden.

•Kaj smo Vam obljubili takrat, ko smo Vam dali
upornika v varstvo?•

Marget molči.

Obljubili smo Vam, da Vam vzamemo glavo, če
Vam ujetnik uide, in to obljubo torej izpolnimo. Nikar
preveč ne žalujte, saj na svojo neumno butico také ne
morete biti posebno ponosni... Odpeljite ga v drugo
sobo in ostanite pri njem, da se mu kaj ne pripeti!

Zdaj se-le vidi brivec, da je resnica, česar se je doslej samo bal. V največjem smrtnem strahu poklekne in sklene roke.

»Usmilite se gospôda! . . . Jaz nisem kriv . . . usmilite se! Kaj bo moja žena, moj otrok . . .!»

»Odpeljite ga!«

Dva vojaka ga primeta bod pazduho in ga pahneta v stransko izbo. Jeden ostane pri njem, drugi pa se postavi pred vrata.

Nato pa sedejo komisarji za mizo in napišejo obsodbo, da naj umrje pod rabeljnovim mečem gospod Jozef, doslej vikar prevalški, zato ker se protivi, da priseže na ustavo in ker je podpihoval tržane k upor; in Pavel Marget, prevalški brivec, ker je izpustil iz ječe najnevarnejšega rovarja. Obsodba se ima izvršiti drugi dan, to je v nedeljo in sicer na trgu vpricho naroda . . .

Tačas je bilo v temni dolini, kakšne tri ure od Prevala, zbranih okrog tisoč mož. Vsi so bili precej dobro oboroženi in so sedeli ali ležali v gruĉah naokoli. Sredi doline so se posvetovali zapovedniki, med katerimi že poznamo Petra Marina in Mihaela Pelana. Ravno ta dva sta si bila najbolj navskriž. Četa se je ravnokar zbrala iz vseh vasij, od blizu in daleĉ, zato je prvi hotel, da se najprvo odpoĉijejo, a medtem pa pošljejo oglednike v Preval, da poizvedô, koliko je tam vojakov in če imajo Verneja zaprtega. Pelanu pa se je zdelo najpametnejše, da takoj udero v trg in povežejo sovražnike, katerim gotovo od samega iznenadenja ne pride na misel, da bi se branili in če jih je se toliko.

Med tem, ko so se se pripravili in ugibali, kaj je storiti, začujejo na koncu doline vriskanje in vpitje. Vojaki skoĉijo na nôge in hipoma imajo vsi puške v rokah. A kakšno veselje! Pol čete se je zbralo v gosto trumo, na sredi pa neso na ramah Verneja. Poveljniki mu hité nasproti, da ga pozdravijo. Anton se otrese objemov in stopi k Marinu.

»Kaj čakate? Hitro, da ne bo prepozno. Nekdo, ki je bil že danes v trgu, je pravil, da mislijo jutri popoldan umoriti gospoda Jožefa in Margeta. Ne nadeja se nas nikdo, torej le urno. Škoda samo, da vas nisem že preje našel. Iskal sem vas daleĉ od tod, medtem, ko ste vi že skoro v trgu.«

Kot bi trenil, so vsi pripravljeni za odhod. Korakali so urno, da bi bili v trgu še pred solnĉnim zahodom.

Solnce je stalo že nizko nad večernimi gorami. Sence dreves so postajale vedno nižje in temneje, večerni veter je hladil čelo junakom

Mislite si blede obraze komisarjev, ko so začuli streljanje in bojni krik. Nikdo ni vedel, kaj bi najprvo storil. Vojaki, ki so se pred nekaterimi dnevi še proslavljali sami kot zmagovalce, ne vedo več danes, ob kateri strani jim sablja visi. Kakor zmôčeni psi begajo sem ter tja, v gruĉah ali posamezni, išĉejo tovarisev ter bežé pred nasprotniki. Če bi se zbrali, bi jih bilo več nego upornikov, a ni ga bilo častnika, ki bi imel toliko moĉi in poguma, da bi združil krog sebe večjo četo. Vsakdo je skrbel samo, kako bi samega sebe rešil, in ravno to je

vsakogar vodilo v pogubo. Napadovalci so zaprli do malega vse ulice in tako jo je le tu in tam popihal posamezen »junak« čez kakšen vrt in se plazil za plotovi, dokler ni prišel na prosto polje.

Najbolj v strahu je bil pisar Leman. Begal je od okna do okna, ko je zaslišal od daleĉ nenavaden hrup, a ugledati ni mogel ničesar. Postal je nemiren in polastila se ga je neka čudna skrb, dasi sam ni vedel, zakaj. A komaj mine par minut, prikažejo se od ogla sem uporni kmetje s sabljami in puškami v rokah.

Leman obledi.

Gospod Jozef pa sedi za mizo z zvezanima rokama; obraz pa mu je mren, kakor njegova duša. Ravnokar so mu povedali obsodbo, a on je bil že davno pripravljen na smrt.

Pisar pogleda se enkrat skozi okno in vidi, da četa upornikov vedno bolj naraĉča in da bežé vladini vojaki vse navskriž, zmedeni in neoboroženi. Vedel je Leman, da mu ni pričakovati milosti, če pride razarjenim kmetom v roke. Ko začuje korake v vezi blizu svoje sobe, pograbi samokres in pomeri duhovniku na prsa. Ta mu gleda v oĉi brez strahu in se prekriža. Šipe v oknu se stresejo, ko poĉi strel, ob enem pa se vrata urno odpró in tolpa mladeniĉev plane v sobo. Hipoma obstanejo, ko vidijo gospoda Jožefa kakor smrt bledega. vzdrami jih drugi strel in Leman se zgrudi na tla. Sam si je konĉal življenje.

VII.

Veselje je zavladovalo v Prevalu. Vse je hitelo na ulice, da pozdravi hrabre bojvnike. A to veselje je kolikor toliko zatemnila žalost, ko se je zvedelo o smrti gospoda Jožefa.

Sredi trga so napravili krasen oder, okrasili so ga s cveticami, a okrog in okrog so gorele sveĉe.

Na oder pa so položili truplo ljubljeneĉa duhovnika. Razpelo je imel v rokah, bledih kakor vosek, a lice mu je bilo veliĉastno in milo, kakor v življenju. Nešteta množica pa je kleĉala ob odru in molila . . .

Zveĉer so sedeli Margetovi v veliki sobi. Brivec je bil popolnoma potr. Smrtni strah ga je tako prevzel, da je sedel tih in bled na svojem stolu; a še bolj ga je prevzelo kesanje. Pred oĉmi mu je bil vedno in vedno bleĉi, mirni obraz mrtveĉa gospoda Jožefa.

Tudi Anton je bil tu. Govorila sta dolgo dolgo z Marijo in vsakdo je imel toliko povedati, da bi se nikdar dovolj ne zgovoril. Mati Helena je bila pa zamišljena; slutila je, kaj se godi v duši njenega moža in ni ga hotela motiti.

Pozno v noĉ se je začel poslavljati Anton. Marget se dvigne izza mize, stopi k njemu in mu poda roko.

»Ali mi morete odpustiti, gospod Verne . . .?«

»Gospod Marget, oprostite mi tudi Vi. Kar je bilo, pozabimo, saj živimo samo za lepšo prihodnost.«

In še gorkeje sta si moža stisnila roké.

»A gospod Marget, dovolite mi, da Vas prosim za spravo najdražje, kar imate, — Vašo hĉer . . .«

«Kolikor je treba moje besede, Vama želim največjo srečo», odgovori Marget, Marija pa zarudi od radosti.

Kako ganljivo je prosil brivca odpustčanja še svojo ženo in hčer, kako so se še vse vprek objemali in poljubovali, kako odlično so praznovali poroko, kako drug drugemu napijali, posebno goreče pa spominu gospoda Jozefa in domovini — o vsem tem vam ne bom pravil, kajti vse to si lahko vsak sam misli.

Podobe iz življenja

(Daje.)

Kako je zaslužil vražič krajec kruha.

Spisal L. N. Tolstoj, preložil Iv. Ev. Družnik.

Siromašen kmet gre nekoč brez zajutreka orat in vzame s seboj od doma krajec kruha. Prisledi na njivo privavna plug, sezuje črevlje in jih položi pod grm, a na črevlje dene krajec kruha ter ga pokrije s kaftanom.*)

Utudijo se konji in kmetič se izlačni. Zatorej ustavi plug, odpreže konje in jih pusti, da se pasejo, sam pa gre h kaftanu, da pojé svojo borno južnico.

A glej, ko vzdigne kaftan, zapazi, da — ni krajca. Išče ga in išče, pretresa kaftan — a krajca ni. Kmet se začudi: »Glej čuda! Nikogar nisem videl, a vendar je moral kedo odnesti krajec.»

Med tem, ko je kmet oral, vkradel je bil vražič krajec in se vsedel za grm, da bi slišal, kako ga bo kmet zmiral — kako se bo vruga spominjal. Kmet je tarnal nekaj časa.

«E, no, umrl ne bom od glada», misli si, »izvestno ga je bil oni, kedor ga je vzel, zelo potreben. Bog mu ga blagoslovi!»

In kmet poklekne k studencu, napije se vode, oddahne se, pogladi konje, upreže jih zopet in začne dalje orati.

Vražič se je jezil, ker ni mogel speljati kmeta v greh. Odšel je v pekel k vrugu in mu povedal, kako je vkradel kmetu krajec in kako je kmet, mesto da bi se jezil, rekel: »Bog mu ga blagoslovi!« In razsrdil se je vrug nad vražičem.

«Da te je kmet izplačal», reče vrug »temu si sam kriv, — ker ga nisi znal preslepiti. Toda védi, huda nam bo predla, ako se poprimejo kmetje in za njimi še kmetice te navade: ne bo nam »ne kraja ne staja.« To ne sme biti tako; pojdi in zasluži si vkradeni kmetov krajec. Ako v treh letih ne premagaš kmeta, okopljem te v sveti vodi.»

Vražič se vstraši svete vode in zbeži na zemljo. Takoj začne premišljevat, kako bi zaslužil krajec . . . Misli in misli, ter si jo izmislil.

Spremeni se v poštenega človeka in gre k siromašnemu kmetu za hlapca. Kmalu nauči kmeta v sušnem letu, naj seje žito v mokrotno zemljo. Drugim kmetom seže solnce vso setev, z njemu zraste žito visoko, kla-

*) Dolg zgornji plašč.

sato in jedrnato. Kmet se preživi do novine in še mu ostane veliko zita.

Drugo leto nauči hlapec gospodarja, da poseje žito na hribe. — Bilo je uprav dezeveno leto. — Drugim žito poleže, pognije in ne naredi zrnja, a siromašnemu kmetu obrodi po hrih bogato klasje. Preostane mu še več zita, da sam ne vé, kam bi z njim.

Slednjič nauči hlapec gospodarja žito uničevati: spravljati ga in iz njega kuhati žganje.

Res si kmet nakuha žganja, uda se pijači sam in začne tudi druge napajati. Vražič pride k vrugu in se jame hvaliti, da je zaslužil krajec. Vrug gre na zemljo, da vidi je li res.

Ko pride h kmetu, zagleda selske bogatine, katere gosti gospodar z žganjem. Gospodinja jim nosi pijačo na mizo. In prigodi se, da se zadene, ko hoče oditi, ob mizo ter prevrne kozarec žganja.

Gospodar se razsrdi in zareži nad ženo:

»Misliš, neroda vražja, da so to pomije, da polivaš to zlato kapljico po zemlji?«

Vražič sune vruga s komolcem:

»Vidiš, koliko mu je zdaj za krajec?«

Ko ozmirja gospodar ženo do dobra, začne sam nositi žganje na mizo. Med tem pride nek nepoklican siromašen kmet s polja, pozdravi goste, prisede in vidi, da pijo ljudje žganje. In tudi on zaželi z ostalimi nekoliko pokusiti. A revež sedi in sedi, požira slino, pa gospodar mu ne ponudi ničesar, samo nevoljno zamrma: »Kedo bi vas vse napojil!«

Vrugu ugaja kmetovo počenjanje, vražič pa se pohvali: »Čakaj, glavna reč šele pride!«

Gosti pijó, pije tudi gospodar, a kmalu začne drug za drugim legati, drug drugega hvaliti in sladko govoriti. Posluša vrug in posluša in tudi to mu ugaja.

»No«, reče vražiču, »ako se bodo od te pijače ljudje tako slepili in drug drugega prevarjali — potem so vsi v naših rokah.«

»Pazi«, reče vražič, »kaj šele pride, ko izpijo drugo čašo. Sedaj so podobni lisicam, ker se med seboj slepe, a kmalu postanejo pravi pravcati volkovi.«

Možje izpijó drugo čašo in besede jim postanejo odurne in zadirčne. Mesto sladkanja slišati je zdaj roganje, kreg in vpitje. Drug drugemu potolčejo nosove. Ko se pomeša tudi gospodar v prepir, oklatijo še njega.

Vrug gleda in vse mu tako ugaja, da vsklikne:

»Zares krasno!«

A vražič reče:

»Pazi, pazi, kaj šele pride, ko izpijo tretjo čašo. Sedaj so ko besni volkovi, a po tretjej čaši bodo prave — svinje.«

Seljaki izpijo i tretji kozarec. — Popolnoma se pozivinijo. Povzdigujejo sami sebe in kričé, da drug drugega ne sliši. Na to se začno razhajati — nekateri posamezno, drugi po dva skupaj, zopet drugi po trije, ko pa zapusté hišo valé se po ulicah ko prasci. Gospodar gre, da bi jih spremil, toda zavalí se v lužo, kakor je dolg in širok. Ves blaten leži v mlaki in blebeta ko bravec. Nenavadno dobro ugaja to vrugu.

•No«, pravi »izumil si dobro pijačo in zaslužil si krajec. Povej mi še, kako si napravil to dobro pijačo. Kajne, da si vлил v posodo najprej lisičje krvi. Od nje postane kmet zvitejši od lisice. Potem si dodal volčje krvi. Od nje pobesni kmet ko volk. A slednjič si spustil vmes izvestno nekoliko svinjske krvi, katera ga izpremeni v pravo — svinjo.«

A vražič mu odvrne:

•Ne tako nisem delal. Napravil sem samo to, da je kmet pridelal preobilo zita. A ona — ta zverska kri — živi vedno v človeku, a ne more se razliti, dokler pridelal človek zita samo za potrebo. Prej mu ni bilo veliko za poslednji krajec, a ko mu je začelo kruha vstajati, takrat je jel misliti, kako bi se na nov način razveselil. Tedaj sem ga naučil veselja — piti žganje. Ko je pa začel iz Božjega daru kuhati žganje, da bi utesil svojo željo, pojavila se je v njem lisičja, volčja, in svinjska kri. Sedaj mu je samo treba piti žganje, pa bo ostala v njemu vedno zverinska нрав.«

Vrag pohvali vražiča, oprostí ga radi krajca in ga imenuje višjim vragom v peklu.

Gospodarske stvari.

Sleparije = žitno ceno. Koncem meseca avgusta se je vršil na Dunaju takozvani mejnarodni trg za poljske pridelke. Zbralo se je lepo število židovskih oderuhov in prekupovalcev, ki tržijo z žitom. Seveda jih je te dobrotnike človeštva pozdravil namestnik dunajskega župana in zastopnik trgovskega ministerstva. Da so jih z veseljem pozdravili dunajski žitni trgovci, to radi verjamemo. Kedor pa pozna namene takega trga za poljske pridelke, bi jih najraje z bičem izgnal iz tržišča.

Da namen te vrste sleparije spoznamo, ozrimo se na žitne cene, kakšne so bile začetkom meseca junija in kakšne so sedaj. Začetkom junija je bila cena pšenici 7 gld. 96 kr., sedaj je 6 gld. 62 kr. rži 7 gld. 5 kr., sedaj 6 gld.; oves 6 gld. 81 kr., sedaj 6 gld.; koruza 7 gld., sedaj 4 gld. 80 kr. V dveh mesecih so torej cene padle pšenici za 1 gld., 34 kr., rži za 1 gld. 5 kr., ovsu za 81 kr., koruzi za 2 gld. 20 kr. Po uradnih sporočilih donša žetev v Avstriji 54 mil. metr. stotov pšenice, 28.1 mil. rži in 25 mil. ovsu. V denarju so torej žitni posestniki v dveh mesecih vsled padle cene izgubili pri pšenici 72 mil. gld., pri rži 29.5 mil. gld., pri ovsu 55 mil. gl. skupaj 165.5 gld. Ako še prištejemo izgubo pri koruzi, ječmenu in drugih žitih, smemo škodo kmetovalcev računati na okroglih 200 mil. gld.

Teh 200 mil. gld. pa ne izgubé bogati veleposestniki, marveč večinoma navadni poljedelci. Stvar je namreč ta-le: Žitni židje namreč že spomladi po svojih agentih pokupijo pri veleposestnikih žito še zeleno na njivi. Ti namreč vedo, da je jeseni žito vedno ceneje nego spomladi, ako ni kake posebne vremske nezgode.

V jeseni ima torej žid na prodaj žito, kupljeno od veleposestnikov. Ko tedaj jeseni kmetje pripeljejo žito na

trg in morajo prodati svoje pridelke, da plačajo davke in druge stroške, tedaj nastavi žid žitu nizke cene, on sicer takrat le malo prodaja, ker lahko čaka, a kmet vse proda, ker neobhodno potrebuje denar. Ko so pa kmetovalci prodali svoje žito, tedaj pozno v jeseni ali na zimo cena žitu precej poskoči; žid namreč ve, da da kmet nima več žita in zato poskoči s ceno. To pa je še le manjša mera sleparije. To je omejeno le na posamezne kraje in se godi bolj v malem. S tem pa žid še ni zadovoljen in oškoduje kmeta še po tem-le potu:

V jeseni, kadar veliki žitni trgovci vedó, da kmet mora prodati svoje žito, napeljejo na trg neizmerno veliko zunajnega žita in s tem žitom grozno znižujejo cene. Tako sta letos o prodaji žita postavila velika žitna trgovca žida Kohn in Rosenberg v Berlinu 160.000 ton ameriškanske rži, tako da je padla v Berlinu vsled tega cena rži pri metričnem stotu za 40 kr.

Take sleparije se godé z določevanjem žitne cene. V takih razmerah seveda je nemogoče, da bi se poljedelec kaj opomogel s pridelovanjem žita, ker se na sleparski način cena žitu umetno tako znižuje, da kmetovalec komaj dobi plačane svoje troške, včasih pa ima pri tem še izgubo.

In take sleparije velika gospoda, ki bi imela skrbeti za blagor kmetijstva, se podpira in žitne sleparje pozdravlja kot dobrotnike kmetijstva.

Žitna borza je toraj največja nesreča za kmetijstvo, in dokler se ta ne odpravi, ne more si poljedelec, ki je navezan na prodajo žitnih pridelkov, prav nič pomagati. Njegov dom mora biti vsako leto slabši, dokler naposled posestniku ne prodajo, ter kmeta, ki se je celo življenje pošteno trudil v potu svojega obraza, poženejo s posestva po svetu s trebuhom za kruhom. Ali ni to vnebovpijoča krivica!

Razne novice.

(Naredba prevzvišenega gospoda knezoškofa ljubljanskega gledé 20. septembra.) Dne 20. t. m. poteče 25 let, ko so zoper vso pravico in pravičnost vzeli sv. Očetu Rim, glavno mesto krščanstva. Ta dan nameravajo v Italiji slovesno praznovati in tako vnebovpijoči krivici dodati še zasramovanje in zasmehovanje. Ali pa morda to ni zasramovanje in zasmehovanje, ako se pred očmi častitljivega, jedino pravega lastnika, krivično oropanega, prirejajo še hrumeče slavnosti v proslavo storjene krivice in se povelečuje storjena cerkvenoropna krivica, katero so storili sv. katoliški cerkvi, še z izvajočimi demonstracijami, kajti cerkveni rop v pravem pomenu besede je dejanje, s katerim se je vzel Rim s cerkveno državo vred sv. stolici. Tako počenjanje mora prehudo boleti in žalostiti sv. Očeta: mora pa tudi bridko zadeti vsakega katoličana, ki ni še izgubil vse ljubezni do svoje matere cerkve; da, vsakemu človeku, ki količkaj še pošteno misli, napolniti mora srce s studom in srdom. Toda če prav v srce zadeti, svoje bolesti nočemo izra-

zati drugače nego z gorečo molitvijo. Saj je molitev maščevanje in orožje kristjanovo po vzgledu in nauku Gospodovem: »Molite za tiste, ki vas preganjajo«. Moliti hočemo za našega ljubljenega sv. Očeta, da ga Gospod potolaži in okrepi v sredi bridkosti, ki ga obdajajo; moliti za našo sv. cerkev, da jo Gospod varuje in zmagoslavno pripelje iz vseh stisk, katere trpi že mnogo let; moliti hočemo za sovražnike sv. cerkve, da Gospod uniči njihove hudobne naklepe ter je privede do tega, da spoznajo razne in velike krivice, katere ji napravljajo. V ta namen ukazujem, da se v nedeljo po 20. t. m., to je 22. septembra, izpostavi Najsvetejše v vseh cerkvah dopoldne in popoldne za celo uro v javno čiščenje in da se dopoldne opravi farna maša pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, popoldne pa naj se moli proti koncu molitvene ure najprej žalostni del rožnega venca, potem litanije Matere božje s sicer navadnimi molitvami, na kar se da blagoslov z Najsvetejšim. Kjer se zdi umestno in je upati, da Najsvetejše ne bo ostalo brez pobožnih častilcev, more se ena izmed molitvenih ur opraviti že 20. septembra, kar je seveda le močno želeti; ali pa se more razven teh dveh molitvenih ur Najsvetejše izpostaviti za primeren čas tudi v petek (20. sept.) Častiti gospodje dušni pastirji naj vernikom primerno pojasnijo žalosten povod za to naredbo in naj jih spodbujajo, da se predpisane pobožnosti marljivo vdeležé, ter tako Bogu vsaj nekoliko zadosté za krivice, ki se godé njemu in njegovi cerkvi.

† J a k o b, knezoškof.

(Javen shod) na Brezjah priredi slov. kat. delavsko društvo dne 29. t. m. Ob 1/2, 11 imajo skupno božjo službo; ob 1/2, 2 bodo litanije in ob dveh se prične shod.

(Slov. katoliško društvo kamniško) ima v nedeljo 22. septembra svoj shod v Kamniku pri Kristofu. Začne se po samostanskih litanijah, to je okoli pol pete ure. Govorilo se bo o tekočih političnih zadevah pa o prijetnostih in težavah kmetijskega stanja. Zato je želeti, da se shoda udeleži obilo kmetovalcev iz okolice. Pridite bralci »Domoljubovi« in povabite še druge s seboj!

(Delavke tukajšne tobačne tovarne) se podajo 22. t. m. v Tomačevo, koder bodo ob 9. uri slovesna sv. maša in govor. K tej slovesnosti se vabijo vse delavke omenjene tovarne.

(Srečna rešitev.) Iz Ihana dne 9. septembra. Kaj pa iz Ihana zanimivalo bode že marsikaterega bralca Domoljubovega. Akoravno smo tudi mi v precejšnjem številu prijatelji Domoljubovi, vendar se iz naše občine prav redko nahaja kaj v časnikih, ker sicer tudi nimamo posebnega povedati, a sedaj se mi pa zdi primerno, da vam opišem dragi čitatelji Domoljubovi nekoliko o nekem posebnem dogodku, ki se je zgodil v naši občini. Takole mi je pripovedoval 17letni J. Gregorin iz Brda pri Ihanu, ki je bil osebno pričujoč, sledeče dogodbe: Ker se je slišalo pripovedovati, da je posestnik Janez Kržan po domače Tablar iz Preloga nekako prešel, da ga že delj časa ni k domu, ter da se že nekoliko pozveduje za njim, in pripovedovalo se je zopet, da sliši cerkvenik pri podružnični cerkvi Tabor večkrat v bližnjem gozdu glas, ki ga pa ni posebno zanimal, tako se je to zvedelo

po bližnji okolici. Napotim se danes po maternem povelju z 14letnim bratom Karolom to nekoliko opazovat. Dospelvi v velik Krumberški gozd, prihiti za nama dobro znani Jgnacij Gregorin iz Goričice, in ko se nekoliko dogovorimo, bili smo vsi enega mnenja. Vsi trije krenemo jo naravnost tje po bregu k dobro znani skalnati duplini. Ko smo se približali jami, bilo je precej nekaj sumljivega, ker je ležal slamnik na površji. Pristopivši bližje zaklical je imenovani posestnik Ignacij »ali je kedo notri«, in čudno oglasi se — sem danes že peti dan — in precej je bilo dobro znano, da je Janez Kerzan iz Preloga v duplini. Nagloma se podava midva z bratom k bližnjemu sosedu cerkveniku po za rešitev primerno orodje in to je bilo hipoma pripravljeno. Tako smo nesrečnika rešili se pravočasno gotove strašne smrti, za kar se nam je najsrčneje zahvalil. Kakor je sam pripovedoval, bil je v duplini od 4. septem. zvečer, do 9. septem. zjutraj in to se je tudi na njem razodevalo. Ko se je nekoliko pokrepčal, napotil se je proti domu, kjer se ga je žena s svojo mlado družino gotovo obveselila. Duplina je globoka primeroma 20—25 metrov, ter se je morala po zahtevi orožnikov takoj varno zagraditi. Način nesreče je popolnoma neznan.

(† Kapelan Julij Čuk.) Iz Dobropolj se nam piše: V Dobropoljah je umrl naš gosp. kapelan Julij Čuk, rojen l. 1860. in posvečen l. 1883. — Pokojni gospod je služboval v Logatcu, potem na Igu in nazadnje pri nas, povsod nekako po štiri leta. Povsod je bil zelo priljubljen. Kako občespoštovan je bil rajni gospod, je najlepše pričal veličasten pogreb, katerega se je vdeležilo 32 gg. duhovnov, deputacije iz Logatca in Iga in velike množice faranov in bližnjih okoličanov. Tožno so zapeli zvonovi, ko se je začel pomikati proti cerkvi sprevod, katerega je vodil preč. g. kanonik in poslanec Klun. — Cerkvni govor je oskrbel sošolec pokojnikov g. A. Kalan, ki nam je v poljudni in lepi besedi obrisal nekaj značilnih potez iz življenja pokojnikovega ter vanje vpletel primerne nauke za poslušalce. Glasen jok poslušalcev je večkrat prekinil govornika v besedi. Nato je kanonik Klun opravil slovesno črno sveto mašo, po kateri smo spremili pokojnika iz cerkve na pokopališče ter ga ondi izročili materi zemlji, da se odpočije od obilnih trudov ter čaka dneva vstajenja. Pevci so zapeli tri lepe pesmi pred kapelanijo, v cerkvi in na grobu njemu, ki je tako rad peval v svojem življenju in bil muzikalno tako nadarjen. — Pogrebci so se razšli solznih očíj, a s trdnim upanjem, da rajni gospod Julij je našel plačilo v Bogu, kateremu je služil nesebično — skromno vse dni svojega življenja. Svetila rajnemu večna luč!

(† France Štrukelj.) Iz Šmarne Gore smo dobili sporočilo, da je umrl 17. t. m. ob pol 8. uri zjutraj ondotalni ekspozit g. Francišek Štrukelj po daljši bolezni in mnogoletni bolehnosti. Rajni gospod je bil rojen v Št. Vidu nad Ljubljano 29. novembra 1841, posvečen dne 30. julija 1865. Bil je skoro vse svoje življenje bolehen ter se je vsled tega umaknil na Šmarno Goro in ondi živel mnogo let kot samotar. Poleg službe božje, katero je opravljal romarjem, došlim na Šmarno Goro, se je

mного bavit s knjigo. Čepel je vedno v knjigah ter tudi mnogo pisal. Vzlasti se je pečal s potopisnimi, zgodovinskimi črtami ter mnogo nabranega blaga objavil po Matičnih letnikih. Posebno mnogo je pisal v Bleiweisove »Novice«. Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

(Z Notranjskega.) V Trnovem na Notranjskem so se blagoslovile 8. t. m. po popoldanski božji službi brigalnici Bistriška in Trnovska. — Znano je, s kakim veseljem »Slov. Narod« vsako izmišljeno in presukano prigodbo pripoveduje svojim bralcem, ako se nadja, da bo s tem ob veljavo in spoštovanje spravil može katoliške stranke, posebno duhovne. Tudi mi bi lahko sedaj oznanili čitateljem silno škandalozno dejanje, katero se je v poznem nočnem času zgodilo v neki B—ški gostilni. Pa stvar je preumazana, da bi jo pošten častnik opisati mogel. Zatorej jo hočemo zagrniti ne s plaščem krščanske ljubezni, temuč s plaščem studa in pomilovanja. Ako bo pa »Slovenski Narod« naše ljudi in naše duhovnike grdil z dopisi, s katerimi si neki mladeniči čas kratijo, bomo mu tudi mi postregli z opisom, se ve samo površnim, omenjene zadeve, katera se širi pri nas od ust do ust. Kjer ni vere, tam ni morale! — In ti ljudje hočejo nas, osobito gosp. R. učiti omike, ter mu v »Slov. Narodu« očitajo, da se ne obnaša omikano do svojega predstojnika. Od Vas ne sprejmemo nauka, tužna omika, katero Vi širite. Zdi se nam jako nedostojno in netaktno, da ime omenjenega gospoda vedno in vedno po »Slov. Narodu« vlačijo in hvalisajo. Ta hvala ni odkritosrčna, saj smo slišali, kako ljubeznjivi ste bili do tega gospoda pred nedavnim časom, kako ste mu grenili bivanje v Trnovem. Zares bi moral vsak duhoven, katerega »Slovenski Narod« hvali, iz srca zd hñiti: Gospod reši me mojih prijateljev! — G. dr. Mahnič je pred nekaj mesci pisal v »Rim. katoliku«, da na Slovenskem ni več liberalcev. Da jo g. doktor prav imel, to se kaže tudi pri nas na Notranjskem, posebno v Bistriški dolini. Pri nas ni liberalcev, pri nas so le katoličani in radikali! Dokaz temu je zopet to, da je neki naš mladi nasprotnik naroči, umazane Zollove romane, kateri napadajo celó presvetol Devico in smesijo čudeže Lourdes-ke. Naročil je ta mladi radikalec tudi več eksemplarov Renanove hudobne knjižice, katera brezbožno taji in zasramuje Božanstvo na vekomaj česčene osebe našega Odrešenika. In ta umazani pamflet se širi in strastno prebera med našimi »omikanci«. Prašam sedaj, ali so to še kristijani?! Da pa nimajo le »omikanci«, temuč tudi priprosti ljudje svojo dušno hrano, temu so preskrbeli naši »dobri kristijani« v »Delavcu«, katerega puščajo mnogobrojno v Št. Petru, kake tri eksemplare v Kilovčah, in v blizo 50 proizvodih ga širijo po Trnovski fari. Tukaj ga delijo med železniske delavce in širijo ga celó tudi kmetom. Tako naj se omika in vera širi po hudobnem umazanem listu med našim prostim ljudstvom! Imen tistih, kateri so »Delavčevi« agentje, danes nočemo razglasiti, ker se za trdno nadjamo, da bodo spoznali, da sebi in železniskemu vodstvu slabo uslugo skazujejo, ako vzgojajo delavce v socialno-demokratske brezverce. Ako to pomislijo,

bodo gotovo ustavili svoje pogubonosno delovanje! Temu nasproti je pa jako veselo, da se naš Notranjski kmet zaveda svojih ustavnih pravic, da je kot skala trden in zvest svojemu verskemu prepričanju, svoji narodnosti, in svojemu cesarju, po starem geslu »za vero, za dom, za cesarja.« Dokaz temu, da smo na Pivki izvolili kmeta-poštenjaka županom. Liberalni župani se omikajo drug za drugim s pozorišča.

(Umrl je) v Celju 11. t. m. večletni učitelj na slovenskih solah, g. Boštjan K r e g a r. Ranji je bil v vseh slovenskih krogih splošno priljubljen ter je bil večletni član celjske čitalnice. N. v m. p.!

(Cesar Viljem — prostozidar.) Kakor poročajo iz Berolina, je sporočil cesar Viljem tamošnji veliki loži, da želi stopiti v njeno zvezo. V krogih nemških prostozidarjev je zbudila ta vest silno veselje. Za njegov pristop pripravljajo »bratje« veliko svečanost, kakoršna je bila za časa pristopa cesarja Friderika.

(Koliko strelav so Nemci izstrelili v vojski 1870/71?) Izračunili so, da so nemški topničarji izstrelili 858.810 strelav iz topov. Pešci so porabili do 20 milijonov patron. Ko bi jeden sam človek izstrelil vsako minuto jedno patrono, potreboval bi 40 let, ko bi streljal noč in dan.

(Nepobeljšljiv.) »Dragi, kako daleč si zabredel! Pozno po polnoči si prišel šele domov in kakšen! In sedaj na vse zgodaj hočeš ze zopet iti? Sramovati bi se moral pred ljudmi. Zarij se raje globoko v zemljo, da te nihče ne vidi.« Mož navidezno ves poparjen: »Imaš prav, žena! Daj mi naglo ključ od — vinske kleti!«

(Vsevednež.) V neki družbi se je bahal mlad gospod, da na prvi pogled ugane, kaj drugi o njem sodijo. Naglo mu seže navzoča gospa v besedo: »To vam pa mora biti zelo neprijetno.«

(Izpred sodišča.) »Kako ste vendar nesrečnež tako daleč zašli, da ste zapravili čas, prostost in si ogrenili vse poznejše življenje, ko ste ukradli iz tožnikove blagajne borih 60 kr.?« Zatoženec: »Popolno napačno seveda niste govorili, gospod predsednik, toda v blagajnici ni bilo več nego 60 kr.«

(Dober popravek.) Mati sinčku, ki je rekel teti, da je neumna: »Kako moreš vendar kaj tacega ziniti! Takoj pojdi nazaj in reci, da obžaluješ!« Sinko pride k teti in pravi: »Obžalujem, da si neumna.«

(Morilec svoje matere.) Grozno hudodelstvo se je zgodilo dné 17. julija t. l. v velikem mestu Londonu. Dva dečka, komaj 13 let stara, sta umorila svojo mater. Starejši Robert Cooms je delal pri nekem rokodelcu, mlajši Nataniel je hodil še v šolo. Mati je mlajšega kaznovala, ker je bil jedila kradel. Deček razodene nato svojemu mlajšemu bratu, da namerava mater umoriti. Vendar dostavi: »Seveda, Robert, jaz tega ne morem storiti, toda stori ti to, kadar bodem dal znamenje. Ko je mati spala, izvršita brezbožna dečka svoj grozovit naklep. Pred sodiščem ni Robert tajil, da je zaklal mater ter je obžaloval storjeno dejanje.

Vsi stroji za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo!

IG. HELLER, Dunaj,
22 Praterstrasse 49. 225 10

Kwizalov
Umid proti protinam
Mnogostopnja zdravilna sredstva. (Okrepljenost)
slajbojajoča sredstva. (Okrepljenost)
za vtrganje pred in po dolgotrajnem iskanju.
(ena steklenica 1 gl. a. v. 3, 3 stekl. 60 kr. a. v. 10.)
Glavna zalogaja: 3
Okrožna lekarna v Kornelburgu.
Dobiva se v vsaki lekarni.
Paziti je na trstovno oznako in nalepko
naj se izogni.

Kwizalov
Umid proti protinam

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
po pošti.

Najboljše kakovosti, blago-
dejen, oživljajoč, krepljen in zlasti
sredstvo za vzbujanje teka je

Marijacejski liker

1 stekl. 20 kr., 6 stekl. 1 gl.
3 ducate steklenic 4 gl. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic
1 gl., 3 ducate 4 gl. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne krogljice čistijo želodec pri za-
basanji, skazenem želodcu. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček
s 6 skatuljami velja 1 gl. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali pralni strop za odraščene in streke;
raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Stekle-
nica 50 kr., 6 steklenic 2 gl. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v
križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic
2 gl. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se
dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošljajo. 252 24-8

Loterijske srečke.

Dunaj, 7. septembra:	20,	85,	78,	76,	84
Gradeo, 7. septembra:	42,	14,	33,	32,	8.
Lina, 14. septembra:	42,	25,	7,	65,	35.
Trst, 14. septembra:	70,	4,	36,	45,	61.

Tržne cene v Ljubljani

14. septembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	7	—	Špeh pevojen, kgr.	—	66
Roh.	7	—	Surovo maslo.	—	80
Jebmen.	6	40	Jajce, jedne	—	2
Oves.	6	40	Mleko, liter	—	10
Ajda.	6	60	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso.	7	50	Telečje	—	68
Koruz.	7	50	Svinjsko	—	68
Krompir.	3	—	Kostrarovo	—	36
Leca, hktl.	11	—	Pštanec	—	45
Grah.	10	—	Golob	—	18
Pšol.	10	—	Seno, 100 kgr.	2	5
Maalo, kgr.	—	90	Slama.	—	1 96
Maat.	—	68	Drva trda, 4 kub. mtr	7	50
Špeh svet.	—	62	„ mehka.	—	5 29

Najboljša, izredno okusna je
župnika Kneipp-a sladna kava

OCHRANNA-ZNÁMKA

v rudečih štiriostranih
zavrtkih s sliko žup-
nika Kneippa.

Oelzova kava

v rudečih okroglih
zavrtkih. 24-18

Vaša posebej po-
rabljena ali pomešani
namočena popolnem
navadno zrnatu kavo.

Dobivata se v vsaki
boljši prodajalnici.

Kjer ni zaloge,
pošlje je izdelovatelj
(Oulz v Bregencu) po
pošti v zavrtkih po

4 1/2 kilograma za gl. 2 10.

639 24-24

Presolitev.

Zaloga šolskih knjig, molitve-
nikov, podobice, pisalnega orodja itd.
in knjigoveznica

Henrik Ničman

Stari trg št. 5,

oboje lastnina „Katoliškega tiskovnega
društva v Ljubljani“, je sedaj v
lastni hiši

Vodnikove ulice števil. 2,

kjer se nahaja tudi „Katol. Tiskarna.“

13 Alojzij Vodnik, 228
kamenaraki mojster Ljubljana
Koroševske ulice 33 in 34
priporoča največjo zalogo na
Kranjskem: Grobne spom-
nike od gid. 10 naprej, stro-
jarske ploče od gid. 20 na-
prej, ploče za pohištvo iz raz-
nih mramorjev, mramor-mo-
zaike za tla po cerkvah, ve-
zah in lepe šmirgelcement-
ploče od gid. 2 m² naprej.

Kmetovalcem kateri se božejo
poučiti o maršičem, kar koristi
njihovemu uspešnemu gospodar-
stvu, priporočamo knjižico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal Iv. Belec, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Do-
biva se v „Katoliški Tiskarni“
v Ljubljani.

Posebni vlak

na **Trsat, oziroma Reko - Opatijo**
(Fiume - Abazzia)

vozil bode

v soboto, dan 5. oktobra 1905

pred praznikom Marije rojnega venca (v spomin 25letnice, kar
se je vzelo sv. Očetu Rim, glavno mesto kršćanstva); po
zelo znižanih cenah, veljavnih za vse postaje med Celjem-Ljubljano-
Št. Petrom in Trnovem do Reke in nazaj.

Posebni vlak med Celjem-Ljubljano vozil bode le tedaj, če se
za to progo zadosti vdeleženecv oglasi in si pravočasno vozne listke
naročijo.

Vsa potrebna pojasnila daje radovoljno in brezplačno potniška
pisarna

E Schmarda

v Ljubljani, Kongresni trg št. 17
novo uršulinsko poslopje.

281 I

VIII. zvezek :
POVESTI **Andrej Kalan**

izšel je ravnokar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Zaradi potresa znižane cene!

Luka Vilhar

urar v Ljubljani, Vodnikove ulice, pri
280 2 mesarskem mostu

prodaja kakor bi bila

„Razpredaja“

Napriločnostnejša prilika za nakupovanje finih zlatih,
srebrnih in nikelnastih žepnih ur, stenskih in ur
z nihalom, budilnic, verišč itd. 607 12-1

Delavnica kleparskih, ključarskih,

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi

cerkvene svetilnice ali stalnice

220 14 dve po 194 5—5

iz kositarja 12, 15, 18, 20 gid., iz medenine 22,
24, 28, 32 gid., iz tempaka 40, 50 gid.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gid., iz medenine po 5, 8,
10 gid.

pušice z zvončki

za pobiranje mliočičine, iz kositarja po 1.50 gid.
iz medenine 5 gid.

štedilna železna ognjišča

vsa železna in tudi razna za vžidati.

!! Pokrivanje zvonikov !!

Barvanje zvonikov

— napeljevanje strojnih žlebov in strojnovodov. —

Razne železne ograje, vrata, omarica za pekopalnice itd.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli
apneno-železni sirup

Ta že 25 let s največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdrav-
nikov najbolje priznani in priporočani prvi sirup rastaplja
slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pēt, daje silo
do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo
jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči
obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fos-
ferno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih
otročih pospešujejo narejanje kosti. Cena steklenici Her-
babnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gid. 25 kr., po pošti
20 kr. več za ravjanje. (Polovičnih steklenic ni.) 196 20—19

Svarilo! Svarimo pred po-
naredbami, ki se

pojaviš pod enakimi ali podob-
nimi ime ti, a so vendar po svoji
sestavi in svojem učinku po-
polnoma različne od našega origi-
nalnega 23 let obstoječega pod-
fosfornasto kislega apneno-
železnega sirupa. Zahteva naj

te sored vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni
sirup. Pazni naj so tudi na to, da je kraven stoječa
oblastveno protokolirana varstvena znamka na
vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati
niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi
kupili kake ponaredbe! 637 20—20

Orednja razpoložljiva za provincije: na Dunaju, le-
karna „zur Barmherzigkeit“ Neubau, Kaiserstrasse
75. Prodajajo ga gg.: lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, G.
Piccoli, Ubald pl. Trnkózy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju:
J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Roki: J. Gmeiner,
G. Prodám, A. Schindler, A. Mizsam, lekarničar. F. Prodám, M.
Mizsam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Svodjem (Gmünd):
E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Ko-
metter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovics; v Št. Vidu:
A. Reibel; na Trblju: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Sut-
tina, B. Blasoletto, J. Saravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendini,
M. Ravasini; v Beljaku: F. Schois, dr. E. Kampf; v Ormožju:
J. Blazek; v Velikovem: J. Jobst; v Wolfbergu: J. Huth.

S krovno svnilkov provzema ob jednom tudi tesarska dela.

Kovino-tiskarskih, stavbenih in galvaniziranih del.

CENIK vin vipavske in istrske vinarske zadruge.

V skladišču v Šiški št. 9 nad 56 litrov: V pivnici (na drobno) na Bregu št. 1:

	hektoliter	liter
228 (24-13)		
Vipavsko belo I.	po gl. 24- do 25-	—36 do —40
II.	23- do 23 50	
Vipavski Rulandec, desert	37-	—52
Rizling	30-	—48
Sipa	37-	—52
Vrhovec	51-50	—70
Istrski teran, stari	16-	—32
novi	18-	—32
Istrsko belo	19-	—32
Istrski Refolkat	35-	—50
Refolko 100 but.	90-	120
Vipavski vrhovec	po gl.	—36
novi		—36 do —40
Vipavski Rulandec		—52
Rizling		—48
Sipa		—52
Burgundec		—70
Vrhpoljec butelj		—32
Istrski teran, stari		—32
novi		—32
Istrsko belo		—32
Istrski Refolkat		—50
Refolko buteljka		120

Zadruzi razpešljati vzorce in vina direktno.

**Vizitnice
in koverte**

priporočila

Katol. Tiskarna.

Nad 50 let pripoznano za najboljšo umivalno milo.

Pravo samo z gorenjim otiskom.
Pred ponarejenim se svari.

Največji izbor.

Fr. Petrič

v Ljubljani
Špitalске ulice.

priporočila velike svoje zaloge vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obleke

vlasti domačega in bruskega sukna, razno volnene blago za ženstva oblačila, rumburiko platno, ceifr, tkanino, vsakovrstno hlačvino, vse pedinge in potrebščine za krojače, dalje svilnate, piketaste, platnene in bombažaste glavne in šopne rute.

Isborno, trpečno črno sukno za duhovniške obleke, talarje, haveloke itd.

Ostanki najraznovrstnejšega blaga so v veliki izbiri po zelo nizki cenah na razpologo.

Kat odnesite si bečevsko kavo se pripravite | Najkakovostna, celina citrusi in ob svoj
go-odnosnih ženstven, otrokom in bolnikom | najkakovostnejša pijača iz bečevski kavi je

KATHREINER-KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

CASTNI DIPLOM
•1891-1894•
8 ZLATIH KOLAJN

Najčistejši prirodni plod
v celih zrnih,
ki se ne daje ponarjati.

Se dobi povsod: 1/2 Kile za 25 kr.